సాహితీస్రవంతి

ప్రపంచ చలన చిత్రోత్సవ పోటీ

భారత ప్రభుత్వ ఫిల్మ్స్ డివిజన్ నిర్మించిన "అంతరిక్షంలో అన్వేషణ" "అంతరిక్ష పరిశోధనలు" అన్న దళనచిత్రాలను ప్రాన్సులోని విచీలో జూన్ నెల 21 నుంచి 25 వరకూ జరుగనున్న ద్వితీయ ప్రపంచ వైజ్ఞానిక అంతరిక్ష దళన చిత్రాల వినోదోత్సవాల ప్రదర్శనకు ఎంపికై వున్నాయి.

పర్మిలారాగూర్, సంజ నాయకీ నాయకులూ "మిలాంగిరా" అనేచిత్రాన్ని మ్యూజికల్ మూవీస్ వారు శ్రీ కె. భట్టాచార్య దర్శకత్వాన నిర్మిస్తున్నారు. సంగీతం: లక్ష్మీకాంత్, ప్యారేలాల్; కథ: రంజన్‌బోస్; ఇదుగో ఇంకా నిరూప రాయ్, డానీబాబర్ మొదలగు వారుకూడా వున్నారు.

ఏజెంట్లు కావలెను

క్యాలెండర్లు, ఆర్డర్లు బుక్ చేయుటకు అనుభవంగల ఏజెంట్లు కావలెను. ఆకర్షణీయమైన కమీషను, వ్రాయండి:

Ajanta Art Calendar Mfg. Co;
P. B. 255, MADRAS-1.

కావలెను

అనుభవమున్న ట్రాక్టరు మెకానిక్‌లు కావలయును, యోగ్యతా వృత్తములతో వెంటనే దిగువ వారికి దరఖాస్తు చేయండి.

M/s. Autofin Limited,
Rashtrapathiroad, Secunderabad.

హామీతో క్రమినంహారిణి

"పీరమిడ్" ఫినయిలు

వ్యాపారవివరాలకు, డిస్ట్రిబ్యూషన్ రైట్సుకు
నేషనల్ ప్రోడక్ట్స్ సిండికేట్,
మద్రాసు - 21.
SWASTIK

బ్యూటిరేట్ పాంటెన్ పెన్సు

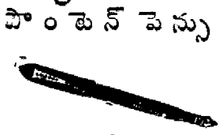

తయారు చేయువారు:
ప్రసాద్ పెన్ వర్క్సు,
తెనాలి - (ఆం. ప్ర.)

నారసింహలేహ్యం

బంగారు వంటిది, మేహము, దిక్కాటి విసర్పత్తువను హరించి బలమును, రక్తవృద్ధిని కలిగించును. 20 తు. డబ్బీ రు. 4-00.

రోజాపుష్ప లేహ్యము

ఆస్థిక్షయం, గర్భవాతం, మలబద్ధకం హరించి చక్కగా నిద్రపట్టనుచు, జీర్ణశక్తిని కలిగించును. 15 తు. డబ్బీ రు. 1-50. పోస్టేజి రు. 1-30.

మా బ్రాండులాగు, క్యాలండరు ఉచితం.
పి.సి.ఏ. అండ్ కో., ఆయుర్వేదసదనము,
పెరిచేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

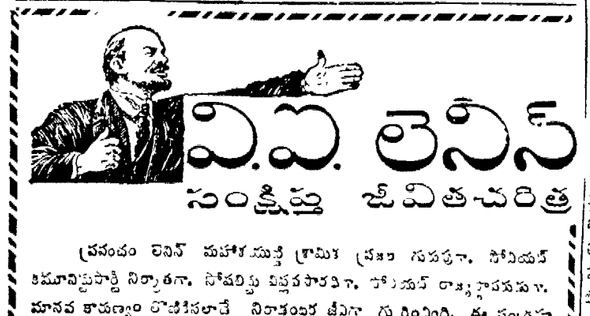

వి.ఐ. లెనిన్
సంక్షిప్త జీవితచరిత్ర

ప్రపంచం లెనిన్ మహాశయుణ్ణి శ్రామిక ప్రజా నుడుపరా, సోవియట్ కమ్యూనిస్టుపార్టీ నిర్మాతగా, సోషలిస్టు విప్లవకారునిగా, సోవియట్ రాజ్యస్థాపకునిగా, మానవ కారుణ్యం రొచికిసలాడే నిరాడంబర జీవిగా గుర్తించింది. ఈ సంగ్రహ జీవితంలో అనుసరించిన పని, పోరించిన ఉపదేశాలూ స్పష్టంగా వివరించబడ్డాయి.

సోవియట్ కమ్యూనిస్టుపార్టీకి చెందిన మార్క్సిస్టు - లెనినిస్టు ఇన్‌స్టిట్యూట్ దీన్ని తయారుచేసింది. 140 పేజీలు, వెల రు. 0-65

ప్రతులకు
విశాలాంధ్ర ప్రచురణాలయం, విజయవాడ-2
విశాలాంధ్ర బుక్‌హౌస్, సుల్తాన్‌బజార్, హైదరాబాద్

సీరియల్ ప్రారంభం

'విషవలయం'

శ్రీ బోసు బాబు

అల్లంతదూరాన ఆకాశంలో ఎర్రని గాలిపటం ఎగురుతోంది. దానిచుట్టూ వున్న గాలిపటాలను వెక్కిరిస్తున్నట్లుగా పొంగుగున ఎగురుతోంది దాన్ని ఎగురవేస్తున్న కుర్రాడుకూడా సంతోషం పట్టలేక చిందులు తొక్కుతున్నాడు. గాలి తీవ్రత హెచ్చింది కాబోలు పావం ఎర్ర గాలిపటం దారం మధ్యలో తెగింది. అదిచూచి ఆక్కడ వున్న వాళ్ళందరు గొల్లుమన్నారు. నవ్వులు, కేకలు. జీలాయిలు అన్నీ కలిసి ఆ తెగిన గాలిపటమైపుకు పరిగినాయి. వాటిల్లో కలిసిపోయిన పెద్దగా వినిపించిందో కేక 'శరదు, శరదు' అని.

అందరు ఆ అరచిన వ్యక్తివేపు తిరిగారు. పుష్ కలర్ ఫుల్ పాంటు. నెలాన్ అమెరికన్ జాకెట్, చేతిలో గోల్డ్‌ఫ్లాగ్ సిగరెట్, కోర మీసం, కోల మొగం, విశాల నేత్రాలు, వంకీ క్రాపింగు, వయస్సు 30.

ఇంతకూ ఆ అరుచుడు ఎవరనుకుంటున్నారు. నేనే. ముమ్మాటికి నేనే. అక్షరాల 'ఆస్టిన్ వినోద్'ని. అసలు నా పేరు, అంటే నా చిన్నప్పుడు పిలిచేపేరయ్య. నేను పెద్దవాడినై లోకం మీద పడిన తర్వాత పేరు మార్చుకున్నాను-కాదు-అదే మారిపోయింది, ఎందుకంటారేమో! మొదటి పాయింటు నేను పిడుక్కోడు. రెండోపాయింటు రాయపురం రౌడీ మహాసుభాపుని పేరు నాకుతగదు ఇకపోతే మూడవ పాయింటు, అయ్యలు గి య్యలు పోయి దాలా కాలమైంది. ఇపన్నీ దేనికని ఏకంగా పేరు మార్చి నాను నచ్చినది. తగినది 'వినోద్' అని ముద్దుగా మూడక్షరాల పేరు పెట్టుకున్నాను. చివరకోలేదుగాని పేరుకు కిరీటాన్ని అలంకరించాను 'ఆస్టిన్' అని. అవును మరి ఇది కష్టపడి దక్కి సంపాదించే డిగ్రీకాదుగదా - అయినా ఇప్పుడు ఆ డిగ్రీకు మాత్రం ఎలువెక్కడుందనా? వేదు అప్పుచేసి డిగ్రీలు సంపాదించడమేగాని చివరకి వంద రూపాయల గుమాస్తా గిరిదొరికి, అదైనా. అంటే ఆ ఉద్యోగమైనా అదృష్టవంతులకే దక్కేది, ఎందుకంటే, తాంబటి బ్రతుకులాగా అదికూడా లాటరీలాంటిదే కాబట్టి.

ఎవరేమన్నా ఈ రోజున మనిషి=డబ్బు ఇంతకూ డబ్బు గొడవలో పడి నా వెల లేని డిగ్రీ సంగతి మరచే పోయాను. ఇది ఒకలంకా గగుర్పొడుస్తోంది. అందుకేనూ నాకు నేనే తగిలించు కున్నాది. నా బ్రతుక్కి అరవైమైందీను, మరి నాకు ఎన్నో పను లుంటాయి. పారీ, ఎన్నో ఎంగేజిమెంటు అసలీ పదాన్ని వాడటమే నేటి ఫాషన్. కల్చర్ అనుకోండి. రాత్రి పగలు, పగలు రాత్రి నిరంతరం ఈసంగేజిమెంటుతోనరుగులు తీస్తుంటాడు ఈసిరి నవనక. అయితే కొందరు పొట్టకూటి కోసం మరికొందరు పొట్టకొట్టటం కోసం, ఇలా ఈ రెండు వర్గాల మధ్య నిత్య సంబంధాలు తప్పడంలేదు. ఇదేమరి సమాజంలో చిత్రమైన కన్నెక్షన్ అండ్ కాన్ ఫిక్టు కాబోలు. ఇలాగే ఎవరికెవరి సంబంధాలో, కుటుంబంలో, మోసాలతో, లోకం మనం సాగిపోతోంది. అయినా నే నిరర్థకమైన బ్రతుకును కొంతవరకైనా సార్థకం చేసుకుందామనేకాబోలు రోజులు, నెలలు, సంవత్సరాలు లెక్కపెట్టుకుంటూ కాలం గడుపుతున్న ఈ జీవి కూడా సాగిపోతున్నాడు.

ఆసుంపును విదిచిపెట్టి నడుస్తున్నప్పటికి తెగిన గాలిపటం ఇంకా నాకళ్ళకు కనిపిస్తోంది పుంది. చుట్టూరాముమేహాలు కమ్ముకున్నాయానికి బాధలేదు, క్రింద అడవుడా. ముళ్ళకంచెలు, సముద్రం, చెరేయిన్నా భయంలేదు, దారం తెగినప్పుడే దానిదిగాలి బ్రతుకే ది. గాలితోనే కొట్టుకు పోతుంది. ఎక్కడో పడిపోతుంది.

దాను నేనే పెద్దగా నవ్వుకున్నాను. ఎప్పుడు ఎవ్వరికి కనబడనీయని విషాద రేఖలు నేను ఒంటరిగా వున్నప్పుడే అప్పుడప్పుడు తొంగి చూస్తాయి. అయినా వెంటనే మరచిపోడానికి ప్రయత్నిస్తాను.

అలా నడుస్తూ చుట్టూ పరికించి చూచాను. పరిసరాలలో ఎవ్వరూ లేకపోయినా దూర దూరంగా మనుషులు వస్తూనే వున్నారు. కాస్త్రు.టాక్సీలు జోరుగా వస్తూపోతూవున్నాయి. రాపాయగా నాలా పికాడుగావస్తున్న జంటను ఘటపాత్ పై నడుచుచున్నారు. ఆంకకు ముందే వెలిగిన మెర్క్యురీ దీపాల కాంతిలో పొడవైన ఆ మెయిన్ రోడ్డు జిగేల్‌మంటోంది. గారిపలదలదినా ప్రాణానికి కాస్త హాయిగానే వుందనిపిస్తోంది. ఎక్కడెక్కడికో వెళ్ళాలనుకున్నానేగాని ఈ వేళ యెటో వెళ్ళబుద్ధి కావడం లేదు. సిగరెట్ ముట్టిదాను. అది పాలకాంతిలో నా నీడ చూచుకుంటున్నాను. ఆ నీడ పొడవు కన్పుడోంది. పెద్దదవుతోంది, చిన్నదవుతోంది, అవును. నదా నన్ను విడవకుండా వెంటనే ఆ నీడ నా జీవితానికి ప్రతిబింబం: నేనెక్కడు ఒకే ఎత్తులో వున్నప్పటికి నాలోని హెచ్చు తగ్గులను మిథ్యా దుఃఖాలను ప్రతిబింబిస్తోంది. ఎందుకో ఇదుగా నిట్టూర్పు వెలికి వచ్చింది. సిగరెట్ అరిపోయింది. నడకజోరు హెచ్చింది ఇంటి ముఖం పట్టాను.

2

దర్జాగాలి. వన్నెని వెలుతురు నా గదిలో ప్రవేశించి మంగళ విద్రరోవున్న నాకు మత్తు వదిలిందాయి. కళ్ళు తెరచి ఒక్క విడుస్తూ లేచి కూర్చున్నాను. గోడ మీది గడియారంలో రెండు గంటలైంది. అవును, దానికికూడా మిత్ర మధ్యాహ్నం వేళ, విశ్రాంతివేళ రెస్టు కావాలి గాబోలు ఎన్నిసార్లు దాపుచేయి-చినా అరిపోయి ఏడుస్తోంది. పోనీ, అలంకారంగా నైనా పడివుంటుందని అలాగే వుంచేశాను దేనిలోమీదవున్న రిస్టువాచీ చూచాను. సుమారు ఏడు గంటలు కావస్తోంది. ఇక కాలక్షేపాలు తీర్చుకు.దామని లేచాను.

ఇంతలో 'సార్' అని కేక. ఆ పిలిచినవాడు నాకు వనులుచేసే పెద్ద కుర్రాడు. ప్రాద్దు పే వస్తాడు. లోపలనుండి, చెయా అప్పుడక్కడే వేను రాత్రికి తిరిగి ఇంటికి వచ్చేవరకు ఇక్కడే పడివుంటాడు. పొమ్మన్నపుడే ఇటికి తిరిగి వెళ్ళడు. లేదివెళ్ళి తలుపుతీశాను.

'నమస్తేసార్...'

'నమస్తే, నమస్తే...ఏమోయ్ రావుడూ ముందు కాపీ తయారుచేసి తర్వాత ఏపనైనా చూడు. ఉం. త్వరగా ఇన్నాళ్ళ ప్రొద్దున్నే తలనొప్పి వచ్చేస్తుంది'

'అలాగేసార్,' అంటూ వాడు వెళ్ళిపోయాడు.

నేను టీయవా తెరచి టూత్ పేస్టు బ్రష్‌కు పట్టించి పరండాలోకి వెళ్ళాను. కొద్దిగా ఎండ పుష్కలంగా వుంటే చేతి పుష్కలంగా గారిలి తోడుగా వుండవ చేతలేని డిగ్రీ సంగతి మరచే పోయాను. ఇది ఒకలంకా గగుర్పొడుస్తోంది. అందుకేనూ నాకు నేనే తగిలించు కున్నాది. నా బ్రతుక్కి అరవైమైందీను, మరి నాకు ఎన్నో పను లుంటాయి. పారీ, ఎన్నో ఎంగేజిమెంటు అసలీ పదాన్ని వాడటమే నేటి ఫాషన్. కల్చర్ అనుకోండి. రాత్రి పగలు, పగలు రాత్రి నిరంతరం ఈసంగేజిమెంటుతోనరుగులు తీస్తుంటాడు ఈసిరి నవనక. అయితే కొందరు పొట్టకూటి కోసం మరికొందరు పొట్టకొట్టటం కోసం, ఇలా ఈ రెండు వర్గాల మధ్య నిత్య సంబంధాలు తప్పడంలేదు. ఇదేమరి సమాజంలో చిత్రమైన కన్నెక్షన్ అండ్ కాన్ ఫిక్టు కాబోలు. ఇలాగే ఎవరికెవరి సంబంధాలో, కుటుంబంలో, మోసాలతో, లోకం మనం సాగిపోతోంది. అయినా నే నిరర్థకమైన బ్రతుకును కొంతవరకైనా సార్థకం చేసుకుందామనేకాబోలు రోజులు, నెలలు, సంవత్సరాలు లెక్కపెట్టుకుంటూ కాలం గడుపుతున్న ఈ జీవి కూడా సాగిపోతున్నాడు.

ఆసుంపును విదిచిపెట్టి నడుస్తున్నప్పటికి తెగిన గాలిపటం ఇంకా నాకళ్ళకు కనిపిస్తోంది పుంది. చుట్టూరాముమేహాలు కమ్ముకున్నాయానికి బాధలేదు, క్రింద అడవుడా. ముళ్ళకంచెలు, సముద్రం, చెరేయిన్నా భయంలేదు, దారం తెగినప్పుడే దానిదిగాలి బ్రతుకే ది. గాలితోనే కొట్టుకు పోతుంది. ఎక్కడో పడిపోతుంది.

దాను నేనే పెద్దగా నవ్వుకున్నాను. ఎప్పుడు ఎవ్వరికి కనబడనీయని విషాద రేఖలు నేను ఒంటరిగా వున్నప్పుడే అప్పుడప్పుడు తొంగి చూస్తాయి. అయినా వెంటనే మరచిపోడానికి ప్రయత్నిస్తాను.

అలా నడుస్తూ చుట్టూ పరికించి చూచాను. పరిసరాలలో ఎవ్వరూ లేకపోయినా దూర దూరంగా మనుషులు వస్తూనే వున్నారు. కాస్త్రు.టాక్సీలు జోరుగా వస్తూపోతూవున్నాయి. రాపాయగా నాలా పికాడుగావస్తున్న జంటను ఘటపాత్ పై నడుచుచున్నారు. ఆంకకు ముందే వెలిగిన మెర్క్యురీ దీపాల కాంతిలో పొడవైన ఆ మెయిన్ రోడ్డు జిగేల్‌మంటోంది. గారిపలదలదినా ప్రాణానికి కాస్త హాయిగానే వుందనిపిస్తోంది. ఎక్కడెక్కడికో వెళ్ళాలనుకున్నానేగాని ఈ వేళ యెటో వెళ్ళబుద్ధి కావడం లేదు. సిగరెట్ ముట్టిదాను. అది పాలకాంతిలో నా నీడ చూచుకుంటున్నాను. ఆ నీడ పొడవు కన్పుడోంది. పెద్దదవుతోంది, చిన్నదవుతోంది, అవును. నదా నన్ను విడవకుండా వెంటనే ఆ నీడ నా జీవితానికి ప్రతిబింబం: నేనెక్కడు ఒకే ఎత్తులో వున్నప్పటికి నాలోని హెచ్చు తగ్గులను మిథ్యా దుఃఖాలను ప్రతిబింబిస్తోంది. ఎందుకో ఇదుగా నిట్టూర్పు వెలికి వచ్చింది. సిగరెట్ అరిపోయింది. నడకజోరు హెచ్చింది ఇంటి ముఖం పట్టాను.

'అరే, నురేష్: నీవా ఎవరో అనుకున్నాను. రారా లోపలికి' అంటూ ఆహ్వానించాను

'తబ్బిబ్బు నీవున్నచోటు కనుక్కోడానికి తల్లప్రాణం తోకకొచ్చిందనుకో ... అవును ఉదయం ఇంతదూరాన వుంటున్నావేమిటి'?

'కొత్త వాళ్ళకు అలాగే అనిపిస్తుంది లేవోయ్. ఈ ఇరవై మైళ్ళబట్టలో ఎవరెక్కడున్నా అందరు అందరికి చాలాదూరంగానే వుంటుంటారు మరి.

'అయితే బస్సులు, టాక్సీలు, ఎలక్ట్రిక్ ట్రెయిన్‌లు వున్నాయిగా ఇటువంటి చోటనే వున్నాయి దానికి, అయినా ఇక్కడ వుండడం అలవాటు పడినవాళ్ళకి ఊళ్ళో ఎక్కడికి వెళ్ళాలన్నా ఏమంత దూరమనిపించదు... అది సరేగాని, అసలు విషయం మరచాను. ఏమిటి వీ బి ఏ. పూర్తి అయిందేనా...?

'ఆ తేశ్వరుడు దా ప్యాసయ్యాను...

'కుదరు... ఆ తర్వాత'

'ఎమ్. ఎ. చదువుతావని...

'ఎక్కడ'?

'ఇక్కడే'

'ఈకిక్'

'యస్'

"వెరీ గుడ్. అయితే నాకు మరో పాత స్నేహితుడు లభించాడన్నమాట ... సరే గాని మీ నాన్న నిన్ను ఎం. ఎ. చదివిందనాకి ఒప్పుకున్నాడన్యూ...?

'వినోద్: అదంతా ఓతంతులే... అయినా నీ దగ్గర దాచకేమిటుకు. నా మెకకు తాను వెన్యూలని మా నాన్న ఉద్దేశం.'

'నీకే నిటి మెడకు తాడే ది. నాకు అర్థం కాలేదే...?'

'ఆ మాత్రం గ్రహించలేవటయ్యా. మళ్ళీ పెద్ద కథలు చెబుతావు...!'

'ఓహో పెళ్ళా అలా చెప్పరాదూ, దొంగ తిరుగుడు దుకు, అయినా ఒకవేళ పెళ్ళేనుకో. అయితే మాత్రం మెకకు తాను చేయకపోయినా నాకు బోధపడలేదే...!

'అంతేనన్నమాట మరి ఈ రోజల్లో కుర్రాళ్ళు మన సత్తువ్వా ఎలావుంది? అమ్మాయి అర్థం చేసుకోలేపు. హోయినా. ఖుషీగా బతుకుపు దాచ్యతలు లేకుండా కాలం గడపాలని తహతహ. వివాహమైతే మరి మెకకు బంధనమేగా...'

'ఓహ్వు! ఈ కబురు కేమొన్నెలేవోమ్ పైకి అలాగే అంటావు. వాటుగ లోపలు చేసుకుంటావు. దానికుపాయం తెగ. ఎవర్నుడిగినా నా కన్నుదే పెళ్ళేమిటండీ ఇంకా కన్నుతెరవలేదు సరిగ్గాను అంటావు. వాళ్ళకోసమైనా అయినా ఇంకా పెళ్ళి అయినా పెళ్ళి అయినా పెళ్ళి అయిన

"అభ్యుదయం అన్నది ఆయా కాలాన్ని బట్టి మారుతుంది"

"గతకాలపు ఛాందస ధోరణులపై తిరుగుబాటుప్రతియుగంలోనూ వచ్చినదే"

శ్రీ పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులతో ఇష్టాగోష్టి

ఇటీవలి విశాలాంధ్ర జన్మదినోత్సవ సందర్భంగా విజయవాడ వచ్చేసిన సరస్వతీపుత్ర శ్రీ పుట్టపర్తి నారాయణాచార్యులుగారితో మా విశేషకరి ఇష్టాగోష్టి జరిపారు. విశాలాంధ్రపై ఆయన వెలిబుచ్చిన అభిప్రాయాలను ప్రచురిస్తున్నాం. శాస్త్రీయ మార్క్సిజంతో వీరి అభిప్రాయాలు కొన్ని విభేదించేమాట నిజమే. అనా సమాజ, సాహిత్యాల అభ్యుదయాన్ని వీరే దృక్పథంతో చూస్తున్నారో తెలుసుకోడానికి ఈ గోష్టి ఉపయోగపడుతుంది.

ప్ర: తెలుగు రచయితలలో తిరోగామి ధోరణులు పెచ్చు పెరుగుతున్నాయనే అభిప్రాయం ఉంది. దీనికి మీరేమంటారు?

జ: స్థూలంగా చెప్పాలంటే తెలుగు రచయితలలో తిరోగామి భావాలులేవు. గతకాలపు మూఢభావాలు, సామాజిక అవరోధాలు ఇవన్నీ తిరోగామి భావాలని మనం అనుకుంటే ఆ కాలం ఇకరాదు. సమాజం ప్రతి నిత్యమూ మార్పుచెందుతూ వుంటుంది. దారి త్రికంగానీ, రాజకీయంగానీ ఏ దృష్టితో చూసినా గతించిన కాలం పునరావృత్తంకాదు. మానవుడు అభివృద్ధి చెందుతున్నాడు. నిరంతర పరిణామక్రమంలో ఈ అభివృద్ధి కొనసాగుతూనే వుంటుంది. అలాగే శాస్త్రీయ దృక్పథమూ నిరంతరాభివృద్ధి చెందుతూ వుంటుంది. "ఒకవ్యక్తిని మరొక వ్యక్తి ఒక జాతిని, మరొకజాతి, వీరిచే సాంఘిక ధర్మం ఇంకానాణ్యతపై చెల్లదు" అన్నాడు మన శ్రీశ్రీ. క్షణికత్వంజాతీయంగానీ అంతర్జాతీయంగానీ అవసరాలనేని మారవుడిపై ప్రభావం కల్పిస్తున్నాయి. వీటితో మానవజాతి ప్రభావితం కాకతప్పదు.

ప్రస్తుతం అభ్యుదయ వాదులమనుకొనే కొందరిలో జ్యోతిషంపైనా, ప్రాచీన సాహిత్యంపైనా ఉన్న తేలిక దృష్టి నాకు లేదు. ఉదాహరణకు జ్యోతిష్యశాస్త్రం ఒక పైన్సు అని నా అభిప్రాయం. అయితే అదికాలంతోపాటు పెరగకుండా ఆగిపోయింది. ప్రస్తుతం అది నేటి శాస్త్రంగా లేదు. శాస్త్రీయ దృక్పథానికి ఇది పూర్తిగా ఒడగిపోవచ్చు. అలానే కొంతమంది జ్యోతిశ్శాస్త్రవేత్తలు చెప్పిన రీతి కొంత తప్పవచ్చు. ఇది ఆ వ్యక్తుల ప్రజ్ఞా విశేషాలపై ఆధారపడి వుంటుంది. అంతమాత్రాన మూల సూత్రాలు తప్పని అభిప్రాయపడవలసిన అవసరంలేదు.

జ్యోతిశ్శాస్త్రజ్ఞులలో ఉన్న అతివృష్టి అనావృష్టి అనే ధోరణులు ప్రస్తుత అభ్యుదయగాయకుల్లో కూడా ఉన్నాయి. వారు అదుపాజ్ఞలు అదాలు నమ్మినటినీ విరసించినట్లే వీరు కూడా ప్రాచీన భావ ధోరణు లన్నింటినీ విరసిస్తున్నారు.

మతమనేదాన్ని వైయక్తికంగాక సామాజికంగా అన్వయించి నప్పుడు కొన్ని పాత కట్టుబాట్లను అనుసరించక తప్పదు. అదరణలో ఎలా ఉన్నా వారు చెప్పిన మూల సూత్రాలు దోషయుక్తమైనవన్న అభిప్రాయం నాకు లేదు.

నా వరకు నాకు మార్క్సిజంలో విశ్వాసం మొదట. దేవుడిలో నావిశ్వాసం వున్నది. అయితే భాగవత కర్మకాండ పట్ల నాకు విశ్వాసం లేదు. కారణం ఇవన్నీ మధ్యయుగాలలో వచ్చిన సంప్రదాయమైనవుడుపుతిన సామాజికాచారాలవేనని నా విశ్వాసం.

భగవంతుడనేది ఒక భావం. అది యెప్పటికీ ఆదర్శభూతంగా కనుచూపు మేరలో కనపడుతూ వుంటుంది. దానిని మనవిత్యాన సరాలకు వాడుకోవడం ఆ భావాన్నే అవమానించడం. సాంఖ్యసిద్ధాంత మొకటి ఉన్నది. నేశ్వరవాదం ఈశ్వరుడు సాక్షీ భూతుడనా వారం టాను. నాఅభిప్రాయం అంతే

మానవుడు వివేకశీలి. వాడా వివేకాన్ని తక్కువగా వినియోగించుకోవాలి.

సమర్థ రామదాసస్వామి వివేకంలేని వన్యాసిని నిందించడానికే తన 'దాస బోధ'లో మూడు నాలుగు అధ్యాయాలు వినియోగించుకున్నాడు.

మతం ఒక వైయక్తికమైన విషయం. అంటే వ్యక్తికి సంబంధించిన దన్నమాట. భగవంతుడనే భావమూ వైయక్తికమే. దానిని ముందు పెట్టుకొని సమాజంలో వ్యాపారంచేయడానికి వీలులేదు. ఈనాడు సత్యశాయిబాబా లాంటి మిథ్యా వేదాంతులు కొందరు జ్ఞాన విద్యలలో తమ బూటక మాహాత్మ్యాలు చాటుకుంటూ తామే అవతార పురుషులుగా వ్యవహరిస్తున్నారు.

ఒకసారి సదరు సాయిబాబాతో పుచూచు రెండు గంటలసేపు నేను మాట్లాడినాను. ఆతడొక నిరక్షర కుక్షి. వినయమితమైన జీవితం నున్న. తనమ్ము మొక్కలన పదార్థములు మందుకైనానాకు కన్పించలేదు. కొందరు రాజకీయవాదులకు జీవితంలో దురాశ లెక్కువగనుక, అలాంటివారు వీరి చుట్టూ చేరుతారు. వారు వెచ్చిలే గొప్ప గనుక తక్కినవాడు వారిని చూడుకొని చేరతారు. వీరికి లేనిపోని భవిష్యత్తులు వారు చెప్పి పరమపద సోపానమార్గం చూపిస్తూ వుంటారు. మానవుడు తన భవిష్యత్తు తాను నిర్మించుకొనవలసినదే గాని ఆకాశంలోనుండి ఊడి పడదనే జ్ఞానం వీరికి లేదు. ఇలాంటివారు మానవుల ఆస్తికబుద్ధినే చెడుతారు. సత్యం వారికి అడుదికరంగా వుంటుంది అందుకే ఇలియట్ అన్నాడు. "Human kind Cannot bare too much of reality" (మానవజాతి ఎక్కువ వాస్తవికతను భరించలేదు) అని.

కవి: మేధావి

ఇక కవి విషయం. కవిని మేధావిగా అర్థం చేసుకొనరాదు. ఒక విధంగా కవిఅభిప్రాయాలు తాత్కాలికమని అనవచ్చును. మేధావి అభిప్రాయములు తాత్కాలికములు కావు. కవి ఒకప్పుడు తాత్కాలికావేశములపై ప్రకటించిన భావాలను జీవితంలోతాను అనుసరిస్తానంటానికి వీలులేదు. కవి అవేశవాది. మేధావి దీనికిభిన్నం. కవి ఏ విషయమన్నైనా సమగ్రంగా మధించి ఒక అభిప్రాయానికి వస్తాడు. ఆ అభిప్రాయం మారదు ప్రజాసామాన్యాన్ని కదియించ్చు అభిప్రాయాలు ప్రభావితం చేస్తున్నమాట యథార్థమే. అయితే అది కొంతమేర కేనని చెప్పవచ్చు.

అభ్యుదయానికి పరిమితులు

అభ్యుదయ మనేమాటకు పరిమితులులేవు. దేశకాల పాత్రముల ననుసరించి ఈ అభ్యుదయ మనేదానికి పరిమితులేర్పడుతున్నాయి ఉదాహరణకు వీరేశలింగం కాలంలో వితంతువివాహం, నంబు సంస్కరణ అన్న అభిప్రాయాలు అభ్యుదయాలు కానీ నేడవి అంగీకృత సత్యాలు. అందువల్ల వాటినే నేను అభ్యుదయమనడానికి వీలులేదు. అభ్యుదయమంటే అంతమమైంచి మరేదో సాంఘికప్రయోజనం అతీతమేదు. సామాజిక వ్యవస్థను మార్చేదీ కావాలి.

ఆధునిక రచయితలు

ఆధునిక రచయితల రాచారు శాస్త్రకారులు కారు. వారు నమ్మినట్లు వదుగుతూ లేరు. సామాజికానసరాలను బట్టి మార్పునకు దూరానే వున్నారు. కొన్ని యెడల ఈ మార్పు తెలుపుతున్నట్లు వారు గమనించలేక పోవచ్చు. కానీ అనివార్యం మార్పుచెందుతూనే వచ్చారు.

విదేశీ రచయితలు అని మంచిదైనా, చెడుదైనా తమ భావాలను కట్టుబడి ఉండక కష్టం. కానీ భారతీయ రచయితలు చుట్టాలుగా తెలుగు రచయితలలో ఇది కొరవడినదనే చెప్పాలి.

ప్రభుత్వం - సాహిత్యం

ప్రభుత్వం మాత్రం తిరోగామి సాహిత్యాన్నే ప్రోత్సహిస్తున్నది. కొన్నివల్ల అభ్యుదయ సాహిత్యాన్ని అభిమానించి నప్పటికీ ఆ సాహిత్యంలో అభివృద్ధికర ధోరణులు ప్రభుత్వానికి ఆదరణం కాకపోవచ్చు. లేదా ఆ సాహిత్యాన్ని అభిమానించక తప్పనిసరి పరిస్థితి ఏర్పడవచ్చు. ఏమైనప్పటికి సాహిత్యాన్ని ప్రోత్సహించే విషయంలో ప్రభుత్వానికి కొన్ని ప్రత్యేక ప్రమోజనాలున్నాయి. ఆ ప్రమోజనాలమేరకే అయినప్పటికి కొన్ని సందర్భాలలో అభ్యుదయ సాహిత్యాన్ని ప్రోత్సహించక తప్పనిసరి పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ముందు ముందు ఈ పరిస్థితి మరింత పెరుగుతుంది. కూడా అది తప్పనిసరి.

తెలుగు సాహిత్యంలో కొత్త పోకడలు

తెలుగు సాహిత్యంలో కొత్త పోకడలను గురించి అడుగుతున్నారు. నేను ఒక సన్యాసిని. సనాతనమను ఈ విధంగా ప్రశ్నించారు సనాతన మతమనేది ఎక్కడనుండి ఆరంభిందాము? వేదములనుండా? ఉపనిషత్తులనుండా? పురాణ యుగమనుండా? లేక వ్యాసులు మొదలైన వాటినుండా? అని వేదకాలంలో మతానికి, దేవుడనేభావానికి ఒక ఎత్తైన ప్రాధాన్యత వుంది. మధ్యయుగాలలో వారు బ్రాహ్మణాధిక్యతను నిలుపుకొనడానికి పైపై మెరుగులెన్నో కల్పించి ఈ భావాన్ని మార్చివేశారు. ఈ విధంగా కొత్తమార్పులు జరుగుతూనే వున్నాయి.

మతం, దేవుడనేభావం వివయం లో మార్పులు జరిగినట్లుగానే భక్తిపద్యాలలో కూడా మార్పులు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. ఆధునిక కవులు జేసే భక్తిపద్యాలలో మార్పులు తెచ్చారనుక కొత్త పోకడలు పోయాయనుకున్నారు. కానీ ఇది సరికాదు ఈ కొత్త పోకడలు పోవడమనేది అనాదిగా ఉన్నది.

భాగవతంలో మార్పులు తెచ్చి కొత్త పోకడలు పోవడమనేది ప్రాచీన సాహిత్యంలో కూడా వుంది.

ఉదాహరణకు బాల్యక్రైస్త సాహిత్యాలలో ఈ ధోరణి ఎక్కువగా వుంది.

క్రైస్త సాహిత్యంలో పుష్పదంతుడు చెప్పిన హరచరిత్ర అనే గ్రంథాన్ని అచ్చతెలుగు భాషలో రచించాడు.

అచ్చతెలుగు భాషలో పైశాచీభాషను సాధ్యపుచ్చాడు. అతని పండితులుకేనని నిరాకరించారు. అయినప్పటికి ఆనవద రీతులో గ్రంథాన్ని రాసి మహాకవి అనిపించుకొన్నాడు తరువాత పాఠకాంధ్రవాయులపైన తిరుగుబాటు సాగుతూ వస్తూనేవుంది. నాటి సామాజిక పరిస్థితులు ననుసరించి ఆ యా కాలాలలో ఇవి కొత్త పోకడలవక తప్పదు.

దోహా వృత్తం 'అత్యా వృత్త' మొక్క భేదమే. అయినప్పటికి దీనిని వరాతనులు రాయలేదు బౌద్ధులు దీనిని స్వీకరించారు.

ఒక మతాన్ని లేదా ఒక భావాన్ని విపులప్రచారంచేయాలంటే దాని చరిత్రను ఆనవద రీతులను అశ్రయించ తప్పలేదు.

దీనికి మన పిరశైవ సాహిత్యాన్ని ఉదాహరణగా పేర్కొనవచ్చు. ద్విపద సన్నివేశంలోని అనుప్రాస్ లాంటివే. పాఠకులకి సోమరితనం తన శైవమత ప్రచారానికి ద్విపదను దక్కుగా వినియోగించుకొన్నారు అలాగే జనపక్షపాతం కూడా వచన సాహిత్యాన్ని ప్రజాపక్షంగా వ్యాపింపజేశారు

సాధ్యపుటాలు మారుతూ వస్తున్నాయి. ఇవి ఆ కాలం ఇకరాదు సమాజం ప్రతి నిత్యమూ మార్పుచెందుతూ వుంటుంది. దారి త్రికంగానీ, రాజకీయంగానీ ఏ దృష్టితో చూసినా గతించిన కాలం పునరావృత్తంకాదు. మానవుడు అభివృద్ధి చెందుతున్నాడు. నిరంతర పరిణామక్రమంలో ఈ అభివృద్ధి కొనసాగుతూనే వుంటుంది. అలాగే శాస్త్రీయ దృక్పథమూ నిరంతరాభివృద్ధి చెందుతూ వుంటుంది. "ఒకవ్యక్తిని మరొక వ్యక్తి ఒక జాతిని, మరొకజాతి, వీరిచే సాంఘిక ధర్మం ఇంకానాణ్యతపై చెల్లదు" అన్నాడు మన శ్రీశ్రీ క్షణికత్వంజాతీయంగానీ అంతర్జాతీయంగానీ అవసరాలనేని మారవుడిపై ప్రభావం కల్పిస్తున్నాయి. వీటితో మానవజాతి ప్రభావితం కాకతప్పదు.

ప్రస్తుతం అభ్యుదయ వాదులమనుకొనే కొందరిలో జ్యోతిషంపైనా, ప్రాచీన సాహిత్యంపైనా ఉన్న తేలిక దృష్టి నాకు లేదు. ఉదాహరణకు జ్యోతిష్యశాస్త్రం ఒక పైన్సు అని నా అభిప్రాయం. అయితే అదికాలంతోపాటు పెరగకుండా ఆగిపోయింది. ప్రస్తుతం అది నేటి శాస్త్రంగా లేదు. శాస్త్రీయ దృక్పథానికి ఇది పూర్తిగా ఒడగిపోవచ్చు. అలానే కొంతమంది జ్యోతిశ్శాస్త్రవేత్తలు చెప్పిన రీతి కొంత తప్పవచ్చు. ఇది ఆ వ్యక్తుల ప్రజ్ఞా విశేషాలపై ఆధారపడి వుంటుంది. అంతమాత్రాన మూల సూత్రాలు తప్పని అభిప్రాయపడవలసిన అవసరంలేదు

జ్యోతిశ్శాస్త్రజ్ఞులలో ఉన్న అతివృష్టి అనావృష్టి అనే ధోరణులు ప్రస్తుత అభ్యుదయగాయకుల్లో కూడా ఉన్నాయి. వారు అదుపాజ్ఞలు అదాలు నమ్మినటినీ విరసించినట్లే వీరు కూడా ప్రాచీన భావ ధోరణు లన్నింటినీ విరసిస్తున్నారు.

మతమనేదాన్ని వైయక్తికంగాక సామాజికంగా అన్వయించి నప్పుడు కొన్ని పాత కట్టుబాట్లను అనుసరించక తప్పదు. అదరణలో ఎలా ఉన్నా వారు చెప్పిన మూల సూత్రాలు దోషయుక్తమైనవన్న అభిప్రాయం నాకు లేదు

నా వరకు నాకు మార్క్సిజంలో విశ్వాసం మొదట. దేవుడిలో నావిశ్వాసం వున్నది. అయితే భాగవత కర్మకాండ పట్ల నాకు విశ్వాసం లేదు. కారణం ఇవన్నీ మధ్యయుగాలలో వచ్చిన సంప్రదాయమైనవుడుపుతిన సామాజికాచారాలవేనని నా విశ్వాసం.

భగవంతుడనేది ఒక భావం. అది యెప్పటికీ ఆదర్శభూతంగా కనుచూపు మేరలో కనపడుతూ వుంటుంది. దానిని మనవిత్యాన సరాలకు వాడుకొనడం ఆ భావాన్నే అవమానించడం. సాంఖ్యసిద్ధాంత మొకటి ఉన్నది. నేశ్వరవాదం ఈశ్వరుడు సాక్షీ భూతుడనా వారం టాను. నాఅభిప్రాయం అంతే

మానవుడు వివేకశీలి. వాడా వివేకాన్ని తక్కువగా వినియోగించుకోవాలి.

సమర్థ రామదాసస్వామి వివేకంలేని వన్యాసిని నిందించడానికే తన 'దాస బోధ'లో మూడు నాలుగు అధ్యాయాలు వినియోగించుకున్నాడు.

మతం ఒక వైయక్తికమైన విషయం. అంటే వ్యక్తికి సంబంధించిన దన్నమాట. భగవంతుడనే భావమూ వైయక్తికమే. దానిని ముందు పెట్టుకొని సమాజంలో వ్యాపారంచేయడానికి వీలులేదు. ఈనాడు సత్యశాయిబాబా లాంటి మిథ్యా వేదాంతులు కొందరు జ్ఞాన విద్యలలో తమ బూటక మాహాత్మ్యాలు చాటుకుంటూ తామే అవతార పురుషులుగా వ్యవహరిస్తున్నారు.

ఒకసారి సదరు సాయిబాబాతో పుచూచు రెండు గంటలసేపు నేను మాట్లాడినాను. అతడొక నిరక్షర కుక్షి. వినయమితమైన జీవితం నున్న. తనమ్ము మొక్కలన పదార్థములు మందుకైనానాకు కన్పించలేదు. కొందరు రాజకీయవాదులకు జీవితంలో దురాశ లెక్కువగనుక, అలాంటివారు వీరి చుట్టూ చేరుతారు. వారు వెచ్చిలే గొప్ప గనుక తక్కినవాడు వారిని చూడుకొని చేరతారు. వీరికి లేనిపోని భవిష్యత్తులు వారు చెప్పి పరమపద సోపానమార్గం చూపిస్తూ వుంటారు. మానవుడు తన భవిష్యత్తు తాను నిర్మించుకొనవలసినదే గాని ఆకాశంలోనుండి ఊడి పడదనే జ్ఞానం వీరికి లేదు ఇలాంటివారు మానవుల ఆస్తికబుద్ధినే చెడుతారు. సత్యం వారికి అడుదికరంగా వుంటుంది అందుకే ఇలియట్ అన్నాడు. "Human kind Cannot bare too much of reality" (మానవజాతి ఎక్కువ వాస్తవికతను భరించలేదు) అని.

కవి: మేధావి

ఇక కవి విషయం. కవిని మేధావిగా అర్థం చేసుకొనరాదు. ఒక విధంగా కవిఅభిప్రాయాలు తాత్కాలికమని అనవచ్చును. మేధావి అభిప్రాయములు తాత్కాలికములు కావు. కవి ఒకప్పుడు తాత్కాలికావేశములపై ప్రకటించిన భావాలను జీవితంలోతాను అనుసరిస్తానంటానికి వీలులేదు. కవి అవేశవాది. మేధావి దీనికిభిన్నం. కవి ఏ విషయమన్నైనా సమగ్రంగా మధించి ఒక అభిప్రాయానికి వస్తాడు. ఆ అభిప్రాయం మారదు ప్రజాసామాన్యాన్ని కదియించ్చు అభిప్రాయాలు ప్రభావితం చేస్తున్నమాట యథార్థమే. అయితే అది కొంతమేర కేనని చెప్పవచ్చు.

అభ్యుదయానికి పరిమితులు

అభ్యుదయ మనేమాటకు పరిమితులులేవు. దేశకాల పాత్రముల ననుసరించి ఈ అభ్యుదయ మనేదానికి పరిమితులేర్పడుతున్నాయి ఉదాహరణకు వీరేశలింగం కాలంలో వితంతువివాహం, నంబు సంస్కరణ అన్న అభిప్రాయాలు అభ్యుదయాలు కానీ నేడవి అంగీకృత సత్యాలు. అందువల్ల వాటినే నేను అభ్యుదయమనడానికి వీలులేదు. అభ్యుదయ మంటే అంతమమైంచి మరేదో సాంఘికప్రయోజనం అతీతమేదు. సామాజిక వ్యవస్థను మార్చేదీ కావాలి.

ఆధునిక రచయితలు

ఆధునిక రచయితల రాచారు శాస్త్రకారులు కారు. వారు నమ్మినట్లు వదుగుతూ లేరు. సామాజికానసరాలను బట్టి మార్పునకు దూరానే వున్నారు. కొన్ని యెడల ఈ మార్పు తెలుపుతున్నట్లు వారు గమనించలేక పోవచ్చు. కానీ అనివార్యం మార్పుచెందుతూనే వచ్చారు.

విదేశీ రచయితలు అని మంచిదైనా, చెడుదైనా తమ భావాలను కట్టుబడి ఉండక కష్టం. కానీ భారతీయ రచయితలు చుట్టాలుగా తెలుగు రచయితలలో ఇది కొరవడినదనే చెప్పాలి.

ప్రభుత్వం - సాహిత్యం

ప్రభుత్వం మాత్రం తిరోగామి సాహిత్యాన్నే ప్రోత్సహిస్తున్నది. కొన్నివల్ల అభ్యుదయ సాహిత్యాన్ని అభిమానించి నప్పటికీ ఆ సాహిత్యంలో అభివృద్ధికర ధోరణులు ప్రభుత్వానికి ఆదరణం కాకపోవచ్చు. లేదా ఆ సాహిత్యాన్ని అభిమానించక తప్పనిసరి పరిస్థితి ఏర్పడవచ్చు. ఏమైనప్పటికి సాహిత్యాన్ని ప్రోత్సహించే విషయంలో ప్రభుత్వానికి కొన్ని ప్రత్యేక ప్రమోజనాలున్నాయి. ఆ ప్రమోజనాలమేరకే అయినప్పటికి కొన్ని సందర్భాలలో అభ్యుదయ సాహిత్యాన్ని ప్రోత్సహించక తప్పనిసరి పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ముందు ముందు ఈ పరిస్థితి మరింత పెరుగుతుంది. కూడా అది తప్పనిసరి.

తెలుగు సాహిత్యంలో కొత్త పోకడలు

తెలుగు సాహిత్యంలో కొత్త పోకడలను గురించి అడుగుతున్నారు. నేను ఒక సన్యాసిని. సనాతనమను ఈ విధంగా ప్రశ్నించారు సనాతన మతమనేది ఎక్కడనుండి ఆరంభిందాము? వేదములనుండా? ఉపనిషత్తులనుండా? పురాణ యుగమనుండా? లేక వ్యాసులు మొదలైన వాటినుండా? అని వేదకాలంలో మతానికి, దేవుడనేభావానికి ఒక ఎత్తైన ప్రాధాన్యత వుంది. మధ్యయుగాలలో వారు బ్రాహ్మణాధిక్యతను నిలుపుకొనడానికి పైపై మెరుగులెన్నో కల్పించి ఈ భావాన్ని మార్చివేశారు. ఈ విధంగా కొత్తమార్పులు జరుగుతూనే వున్నాయి.

మతం, దేవుడనేభావం వివయం లో మార్పులు జరిగినట్లుగానే భక్తిపద్యాలలో కూడా మార్పులు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. ఆధునిక కవులు జేసే భక్తిపద్యాలలో మార్పులు తెచ్చారనుక కొత్త పోకడలు పోయాయనుకున్నారు. కానీ ఇది సరికాదు ఈ కొత్త పోకడలు పోవడమనేది అనాదిగా ఉన్నది.

భాగవతంలో మార్పులు తెచ్చి కొత్త పోకడలు పోవడమనేది ప్రాచీన సాహిత్యంలో కూడా వుంది.

ఉదాహరణకు బౌద్ధ క్రైస్త సాహిత్యాలలో ఈ ధోరణి ఎక్కువగా వుంది.

క్రైస్త సాహిత్యంలో పుష్పదంతుడు చెప్పిన హర చరిత్ర అనే గ్రంథాన్ని అచ్చతెలుగు భాషలో రచించాడు.

అచ్చతెలుగు భాషలో పైశాచీభాషను సాధ్యపుచ్చాడు. అతని పండితులుకేనని నిరాకరించారు. అయినప్పటికి ఆనవద రీతులో గ్రంథాన్ని రాసి మహాకవి అనిపించుకొన్నాడు తరువాత పాఠకాంధ్రవాయులపైన తిరుగుబాటు సాగుతూ వస్తూనేవుంది. నాటి సామాజిక పరిస్థితులు ననుసరించి ఆ యా కాలాలలో ఇవి కొత్త పోకడలవక తప్పదు.

బౌద్ధ వృత్తం 'అత్యా వృత్త' మొక్క భేదమే. అయినప్పటికి దీనిని వరాతనులు రాయలేదు బౌద్ధులు దీనిని స్వీకరించారు.

ఒక మతాన్ని లేదా ఒక భావాన్ని విపులప్రచారంచేయాలంటే దాని చరిత్రను ఆనవద రీతులను అశ్రయించ తప్పలేదు.

దీనికి మన పిరశైవ సాహిత్యాన్ని ఉదాహరణగా పేర్కొనవచ్చు. ద్విపద సన్నివేశంలోని అనుప్రాస్ లాంటివే. పాఠకులకి సోమరితనం తన శైవమత ప్రచారానికి ద్విపదను దక్కుగా వినియోగించుకొన్నారు అలాగే జనపక్షపాతం కూడా వచన సాహిత్యాన్ని ప్రజాపక్షంగా వ్యాపింపజేశారు

సాధ్యపుటాలు మారుతూ వస్తున్నాయి. ఇవి ఆ కాలం ఇకరాదు సమాజం ప్రతి నిత్యమూ మార్పుచెందుతూ వుంటుంది. దారి త్రికంగానీ, రాజకీయంగానీ ఏ దృష్టితో చూసినా గతించిన కాలం పునరావృత్తంకాదు. మానవుడు అభివృద్ధి చెందుతున్నాడు. నిరంతర పరిణామక్రమంలో ఈ అభివృద్ధి కొనసాగుతూనే వుంటుంది. అలాగే శాస్త్రీయ దృక్పథమూ నిరంతరాభివృద్ధి చెందుతూ వుంటుంది. "ఒకవ్యక్తిని మరొక వ్యక్తి ఒక జాతిని, మరొకజాతి, వీరిచే సాంఘిక ధర్మం ఇంకానాణ్యతపై చెల్లదు" అన్నాడు మన శ్రీశ్రీ క్షణికత్వంజాతీయంగానీ అంతర్జాతీయంగానీ అవసరాలనేని మారవుడిపై ప్రభావం కల్పిస్తున్నాయి. వీటితో మానవజాతి ప్రభావితం కాకతప్పదు.

ప్రస్తుతం అభ్యుదయ వాదులమనుకొనే కొందరిలో జ్యోతిషంపైనా, ప్రాచీన సాహిత్యంపైనా ఉన్న తేలిక దృష్టి నాకు లేదు. ఉదాహరణకు జ్యోతిష్యశాస్త్రం ఒక పైన్సు అని నా అభిప్రాయం. అయితే అదికాలంతోపాటు పెరగకుండా ఆగిపోయింది. ప్రస్తుతం అది నేటి శాస్త్రంగా లేదు. శాస్త్రీయ దృక్పథానికి ఇది పూర్తిగా ఒడగిపోవచ్చు. అలానే కొంతమంది జ్యోతిశ్శాస్త్రవేత్తలు చెప్పిన రీతి కొంత తప్పవచ్చు. ఇది ఆ వ్యక్తుల ప్రజ్ఞా విశేషాలపై ఆధారపడి వుంటుంది. అంతమాత్రాన మూల సూత్రాలు తప్పని అభిప్రాయపడవలసిన అవసరంలేదు

జ్యోతిశ్శాస్త్రజ్ఞులలో ఉన్న అతివృష్టి అనావృష్టి అనే ధోరణులు ప్రస్తుత అభ్యుదయగాయకుల్లో కూడా ఉన్నాయి. వారు అదుపాజ్ఞలు అదాలు నమ్మినటినీ విరసించినట్లే వీరు కూడా ప్రాచీన భావ ధోరణు లన్నింటినీ విరసిస్తున్నారు.

మతమనేదాన్ని వైయక్తికంగాక సామాజికంగా అన్వయించి నప్పుడు కొన్ని పాత కట్టుబాట్లను అనుసరించక తప్పదు. అదరణలో ఎలా ఉన్నా వారు చెప్పిన మూల సూత్రాలు దోషయుక్తమైనవన్న అభిప్రాయం నాకు లేదు

నా వరకు నాకు మార్క్సిజంలో విశ్వాసం మొదట. దేవుడిలో నావిశ్వాసం వున్నది. అయితే భాగవత కర్మకాండ పట్ల నాకు విశ్వాసం లేదు. కారణం ఇవన్నీ మధ్యయుగాలలో వచ్చిన సంప్రదాయమైనవుడుపుతిన సామాజికాచారాలవేనని నా విశ్వాసం.

భగవంతుడనేది ఒక భావం. అది యెప్పటికీ ఆదర్శభూతంగా కనుచూపు మేరలో కనపడుతూ వుంటుంది. దానిని మనవిత్యాన సరాలకు వాడుకొనడం ఆ భావాన్నే అవమానించడం. సాంఖ్యసిద్ధాంత మొకటి ఉన్నది. నేశ్వరవాదం ఈశ్వరుడు సాక్షీ భూతుడనా వారం టాను. నాఅభిప్రాయం అంతే

మానవుడు వివేకశీలి. వాడా వివేకాన్ని తక్కువగా వినియోగించుకోవాలి.

సమర్థ రామదాసస్వామి వివేకంలేని వన్యాసిని నిందించడానికే తన 'దాస బోధ'లో మూడు నాలుగు అధ్యాయాలు వినియోగించుకున్నాడు.

మతం ఒక వైయక్తికమైన విషయం. అంటే వ్యక్తికి సంబంధించిన దన్నమాట. భగవంతుడనే భావమూ వైయక్తికమే. దానిని ముందు పెట్టుకొని సమాజంలో వ్యాపారంచేయడానికి వీలులేదు. ఈనాడు సత్యశాయిబాబా లాంటి మిథ్యా వేదాంతులు కొందరు జ్ఞాన విద్యలలో తమ బూటక మాహాత్మ్యాలు చాటుకుంటూ తామే అవతార పురుషులుగా వ్యవహరిస్తున్నారు.

ఒకసారి సదరు సాయిబాబాతో పుచూచు రెండు గంటలసేపు నేను మాట్లాడినాను. అతడొక నిరక్షర కుక్షి. వినయమితమైన జీవితం నున్న. తనమ్ము మొక్కలన పదార్థములు మందుకైనానాకు కన్పించలేదు. కొందరు రాజకీయవాదులకు జీవితంలో దురాశ లెక్కువగనుక, అలాంటివారు వీరి చుట్టూ చేరుతారు. వారు వెచ్చిలే గొప్ప గనుక తక్కినవాడు వారిని చూడుకొని చేరతారు. వీరికి లేనిపోని భవిష్యత్తులు వారు చెప్పి పరమపద సోపానమార్గం చూపిస్తూ వుంటారు. మానవుడు తన భవిష్యత్తు తాను నిర్మించుకొనవలసినదే గాని ఆకాశంలోనుండి ఊడి పడదనే జ్ఞానం వీరికి లేదు ఇలాంటివారు మానవుల ఆస్తికబుద్ధినే చెడుతారు. సత్యం వారికి అడుదికరంగా వుంటుంది అందుకే ఇలియట్ అన్నాడు. "Human kind Cannot bare too much of reality" (మానవజాతి ఎక్కువ వాస్తవికతను భరించలేదు) అని.

కవి: మేధావి

ఇక కవి విషయం. కవిని మేధావిగా అర్థం చేసుకొనరాదు. ఒక విధంగా కవిఅభిప్రాయాలు తాత్కాలికమని అనవచ్చును. మేధావి అభిప్రాయములు తాత్కాలికములు కావు. కవి ఒకప్పుడు తాత్కాలికావేశములపై ప్రకటించిన భావాలను జీవితంలోతాను అనుసరిస్తానంటానికి వీలులేదు. కవి అవేశవాది. మేధావి దీనికిభిన్నం. కవి ఏ విషయమన్నైనా సమగ్రంగా మధించి ఒక అభిప్రాయానికి వస్తాడు. ఆ అభిప్రాయం మారదు ప్రజాసామాన్యాన్ని కదియించ్చు అభిప్రాయాలు ప్రభావితం చేస్తున్నమాట యథార్థమే. అయితే అది కొంతమేర కేనని చెప్పవచ్చు.

అభ్యుదయానికి పరిమితులు

అభ్యుదయ మనేమాటకు పరిమితులులేవు. దేశకాల పాత్రముల ననుసరించి ఈ అభ్యుదయ మనేదానికి పరిమితులేర్పడుతున్నాయి ఉదాహరణకు వీరేశలింగం కాలంలో వితంతువివాహం, నంబు సంస్కరణ అన్న అభిప్రాయాలు అభ్యుదయాలు కానీ నేడవి అంగీకృత సత్యాలు. అందువల్ల వాటినే నేను అభ్యుదయమనడానికి వీలులేదు. అభ్యుదయ మంటే అంతమమైంచి మరేదో సాంఘికప్రయోజనం అతీతమేదు. సామాజిక వ్యవస్థను మార్చేదీ కావాలి.

ఆధునిక రచయితలు

ఆధునిక రచయితల రాచారు శాస్త్రకారులు కారు. వారు నమ్మినట్లు వదుగుతూ లేరు. సామాజికానసరాలను బట్టి మార్పునకు దూరానే వున్నారు. కొన్ని యెడల ఈ మార్పు తెలుపుతున్నట్లు వారు గమనించలేక పోవచ్చు. కానీ అనివార్యం మార్పుచెందుతూనే వచ్చారు.

విదేశీ రచయితలు అని మంచిదైనా, చెడుదైనా తమ భావాలను కట్టుబడి ఉండక కష్టం. కానీ భారతీయ రచయితలు చుట్టాలుగా తెలుగు రచయితలలో ఇది కొరవడినదనే చెప్పాలి.

ప్రభుత్వం - సాహిత్యం

ప్రభుత్వం మాత్రం తిరోగామి సాహిత్యాన్నే ప్రోత్సహిస్తున్నది. కొన్నివల్ల అభ్యుదయ సాహిత్యాన్ని అభిమానించి నప్పటికీ ఆ సాహిత్యంలో అభివృద్ధికర ధోరణులు ప్రభుత్వానికి ఆదరణం కాకపోవచ్చు. లేదా ఆ సాహిత్యాన్ని అభిమానించక తప్పనిసరి పరిస్థితి ఏర్పడవచ్చు. ఏమైనప్పటికి సాహిత్యాన్ని ప్రోత్సహించే విషయంలో ప్రభుత్వానికి కొన్ని ప్రత్యేక ప్రమోజనాలున్నాయి. ఆ ప్రమోజనాలమేరకే అయినప్పటికి కొన్ని సందర్భాలలో అభ్యుదయ సాహిత్యాన్ని ప్రోత్సహించక తప్పనిసరి పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ముందు ముందు ఈ పరిస్థితి మరింత పెరుగుతుంది. కూడా అది తప్పనిసరి.

తెలుగు సాహిత్యంలో కొత్త పోకడలు

తెలుగు సాహిత్యంలో కొత్త పోకడలను గురించి అడుగుతున్నారు. నేను ఒక సన్యాసిని. సనాతనమను ఈ విధంగా ప్రశ్నించారు సనాతన మతమనేది ఎక్కడనుండి ఆరంభిందాము? వేదములనుండా? ఉపనిషత్తులనుండా? పురాణ యుగమనుండా? లేక వ్యాసులు మొదలైన వాటినుండా? అని వేదకాలంలో మతానికి, దేవుడనేభావానికి ఒక ఎత్తైన ప్రాధాన్యత వుంది. మధ్యయుగాలలో వారు